

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

(Pr.) Vitt.
Sv.

Wernberg, Hjalmar

SKISSER OCH HUMORESKER

X

AF

H. W—g

PRIS 25 ÖRE

STOCKHOLM
DALMASENS FÖRLAG.

Men.....

Skiss.

Så långt han kunde minnas tillbaka, hade småpojkar utgjort hans förtjusning. Kvinnor kunde han däremot inte på vilkor tåla, de måtte vara stora eller små. Han hade liksom en medfödd, om inte afsky så åtminstone antipati för alla bekjortlade varelser, från principalens lilla åttaåriga dotter, som sprang och ryckte honom i rockskörten, ända till gamla tant med de gråa lockarna.

Han kunde inte själf, lika litet som andra, göra klart för sig, hvori denna antipati egäntligen bestod eller hvaraf den orsakades. Men att den fans, det visste han. Och det visste alla som kände honom.

Han trufdes ej i kvinnosällskap; aldrig såg man honom mot något fruntimmer öfva denna konventionella artighet, som kvinnosläktet fått som privilegium från paradiset tid. Lika glad och vänsäll som han var i manliga kamraters sällskap, lika kall och butter var han i damsällskap. Han var en treflig vän, men en otreflig kavaljer.

Ännu hade han inte träffat någon kvinna, som han kunde tycka om eller sympatisera med, påstod han. Och därför ansågs han af flickorna som en kvinnohatare... som ett slags original, hvilket han också var, i smått.

Men småpojkar var, som nämndt, hans förtjusning.

I timvis kunde han leka med principalens små ostyringar, roa dem, dansa med dem, tjänstgöra som häst och gungstol — åh, hvad han var munter och outtröttlig.

Lille Emil, 7-åringen, var öfverlycklig, när han fick besöka bokhållare Karlsson på kontoret och lille trinde Oskar, något yngre, hade en gång sagt till sin mamma, att »botållaj Talten» var den snällaste han visste.

Själff fann den stygge kvinnohataren det allra största nöje i att rasa om med bytingarne, men kom lilla Lisa, då var glädjen förstörd.

Och detta hans sätt och tycke hade till sist blifvit en allt starkare och starkare vana. Och vanans makt kännen I. Därför spådde alla, att han skulle bli en gammal ungar, och det trodde han själf också.

Men hur det var, så kom det *en* i hans väg, som han tyckte hade ett par ögon, vackrare än alla de andras, ett sätt, ljufvare än alla andra kvinnors.

Han presenterades för henne i en bekant familj.

— Bokhållare Karlsson, radikal kvinnohatare, lydde den skämtsamma presentationen.

Hon log och såg på honom så skälmskt och oskyldigt.

Från den stunden var han såld. Han sökte hennes sällskap, njöt af detsamma.

Hon var också en liten älsklig flicka, dotter till en änkefru, som hade syateljé. Stora, vackra, blåa ögon hade hon och mörkbrunt hår.

Äfven om hans gamla känsla för kvinnosläktet något litet bortgick under umgänget med Anna Berg — så hette hon — bibehöll han dock i stort en ansenlig del af sin inrotade antipati.

Så blefvo de förlofvade. Det väckte just ingen sensation, ty man hade väntat det, men hans kvinliga bekanta skrattade dock i mjugg åt den förr så stolte hjälten, som nu ändå besegrats.

När de hade varit förlofvade i ett år, gifte de sig. Och lyckan log mot dem, ty de älskade hvarandra.

Det var ungefär ett år efter att brölloppet stått. Bokhållare Karlsson hade inte varit på kontoret i dag, ty det var en ovanlig dag. Familjen hade förökats med en liten världsmedborgar.....inna, tror ni? Ja, just så.

Det blef inte en pojke den gången; fastän nog må ni tro att pappa önskat det. Hans gamla motvilja mot kvinnan hade ännu inte bortnötts fullkomligt, ehuru det var på god väg. Ödet hade emellertid spelat honom ett spratt. Han hade längtat så mycket efter att få en kronprins, en liten lekkamrat då han kom hem om kvällarna, men det blef naturligtvis — en kronprinsessa.

När han stod vid sängen, där hans maka hans maka låg, när man lutade sig ned och kysste henne så varmt på hennes hvita panna, så hviskade hon i hans öra:

— Är du inte glad?

— Jo visst, *men*...

Och då log hon, log precis så som hon gjort, då han första gången såg henne.

Två fallna — två räddade.

Skiss.

Han var utstött ur samhället. Och hvarför?

För sin röda näsas skull? Eller för sin trasiga rock? För bägge delarne. De voro blommor, vuxna på samma mark, vattnade af samma regn — skapade af samma dryck.

Och den drycken hette *rusdryck*. Inte bränvin, inte konjak, inte punsch, inte öl, inte vin, hvar för sig. Utan vin — öl — punsch — konjak — bränvin, med ett ord: *rusdryck*. Han hade passerat de olika graderna och druckit af de olikfärgade vätskorna i tur och ordning.

Alla hade de innehållit samma gift, fastän i större eller mindre grad, och alla hade de hjälpts åt att i hans bröst skapa det olycksaliga begär, som nu var hans djäfvul och hvilket stött ut honom ur samhället, stämplat honom som ett rötägg.

Hvilka stämplade honom som ett sådant, hvilka hade utstött honom?

Människorna. Samma människor, som ända sedan han var ett litet barn räckt honom den förföriska drycken.

Och nu stod han där, murare Pettersson, strax utanför krogen, halffull, trasig, skäggig, taljögd och ful.

Stackars murare Pettersson, nu hade han endast en sak att lefva för, och denna sak var bränvinet. Flaskan var hans ideal, krogen hans hem.

Men det hade inte alltid varit på det viset. Han hade en gång haft andra ting att lefva för, sannare,

skönare. Han hade en gång haft ett trefligt hem och en liten fager hustru. Det var på den tiden, då han kunde supat moderat, som det heter. Men det skulle han aldrig ha gjort, ty det var just inom moderatismens värkstäder hans lefnads olycka hamrats ihop. I helnykterhetens kamrar fins intet materiel till dryckenskapsbegärets ok.

När så, efter en tioårig vandring på »det sluttande planet», krogen absolut intagit hemmets plats i hans hjärta, dog hans 35-åriga hustru i lungrot, ammad af sorg och nöd. Sedan föll han djupare och började vandra dagdrifvarens och drinkarens vanliga väg.

Han ägde, eller rättare hade ägt äfven en dotter. Vid moderns död var denna 15 år. Då blef hon lemnad ensam, fick ut och tjena, kastades ut bland främmande människor med bittra minnen i sin själ.

Hvarför låter skaparen fattiga, hemlösa barn födas vackra? När blomman är skön och växer på fattigdomens svaga stängel, trampa alltid uslingar den i stoftet.

Anna, så hette flickan, var vacker som en dag, med mörkt hår, regelbundna drag och stora ögon. När inte längre hemmet och modern stodo som skyddsänglar vid hennes sida, finga obestämda eldiga begär herraväldet öfver renheten i hennes själ, och när sonen i huset, der hon tjenade, hade blek hy, vackra mustascher och eleganta kläder, var det inte svårt för honom att fånga henne. Och så föll hon, som det heter. Föll från det ena trappsteget till andra, och så till sist började hon älska nattens skuggor. Arbetade om nätterna och sof om dagarna.

Stackars Anna!

Hvad tänker han på, månn' tro, Pettersson, der han står, lutad mot väggen och med sina taljiga ögon

uppfångande gatans rörliga lif. Han tänker, vet Ni, på sin dotter. Han brukar så ofta tänka på henne. Och, märkvärdigt nog, i synnerhet då han är full. Då går minnet af henne som en röd tråd genom alkoholdränkta tankars virrvarr.

Så der barnsligt, oredigt undrar han för sig själf hvar hon nu kan finnas. Det har varit många år sedan han hörde af henne sist. Han tänkte på, huruvida han en gång skulle få se henne här i lifvet och hurudant deras sammanträffande då skulle blifva. Det blef liksom litet vått i hans öga. Han hade ett så godmodigt »ölsinne», stackars Pettersson!

Men hvad är det? Se på honom! Se, så märkvärdigt han med ögonen riktigt slukar en ung, elegant dam, som just nu passerar förbi honom på gatan. Känner han möjligtvis henne? Det ser så ut. Han börjar följa efter henne. Och hvarför? Derför att damen bär *hennes* drag, moderns drag, dotterns drag. Han hade känt igen henne, det var hans dotter, klädd i siden och turnyr.

Raglande följer han efter henne. Han vill tilltala henne, han har fått ett omotståndligt begär att se efter om det är hon.

Det börjar skymma, butikfönstren och elektriska ljusen kasta sitt varma skimmer öfver storstadens gator och amma feberglöd hos storstadsbarnen. Lidelserna börja svalla. Det blir krogarnes och nattfjärilarnes tid.

En herre tilltalar henne nu. Hon stannar, och de börja samtala. Pettersson raglar fram. Då det unga paret gemensamt skall anträda färden, springer han fram, fattar henne i armen och ropar med sin skrofliga stämma: Arna...!

Mer hann han inte säga, ty sprättens käpp föll på hans arm och damens handskbeklädda hand i hans ansikte. Han ramlade baklänges, och det unga paret vek af på en bakgata.

Slagen, fallet och sinnesrörelsen gjorde murare Pettersson nykter, nästan spik nykter. Han stiger hastigt upp och börjar gå framåt, följd af en massa nyfikna blickar, naturligtvis. Han gick och gick och gick. Gick i tre hela timmar och grubblade. Hvar-på? På den flydda tiden. Alla hans lefnads ljusa och mörka taflo upprullades för hans sinne, veka tankar väcktes till lif i hans själ, och till sist vek han af på en gränd, där ingen såg honom, och grät, grät som ett barn.

Det var slagen, fallet och sinnesrörelsen, som öppnat tårekällan och i hans inre låtit komma några fläktar af den ljufva ångerns och den ärliga föresatsens vindar. När han borttorkade den sista tåren, hade han beslutat sig för att börja ett nytt lif, och från gränden stälde han sina steg till en godtemplarloges lokal, där han förut en gång på en fäst suttit och grinat åt »fantasteriet». Man kände honom där, och han mottogs varmt och med öppna armar, smutsig och ful som han var.

När han morgonen derpå vaknade, hade en ny sols morgonrodnad börjat synas i öster på hans lefnads horisont.

I frågen kanske, »hur det gick», »om han stod»? Ja, han stod och står ännu, ett af nykterhetsvärksamhetens många vittnen inför Gud och de tänkande människorna.

Han började blifva en annan människa, fick arbete och förtroende, blef inom kort »kaplan» i logen och muraremästare i samhället.

»Men dottern?»

Hon var en gång »marskalk» i logen och hushållerska i samhället. Det sistnämnda är hon ännu, nämligen faderns hushållerska, men hon blir snart sin

egen lilla fru, ty hon har en ung, stilig fästman, som passioneradt älskar hennes svarta hår och stora ögon.

Fadern, nykter, uppsökte henne och med kärlek, med stränghet och med åberopande af moderns minne upprättade han henne, förmådde henne att öfvergifva den bana, hon beträdt, och åter förvärfva sig aktning.

Med kärlek och outtröttlighet kan man göra under.

Hvarje gång (det händer ibland) som hos Anna den dåliga sidan af hennes menniska väckes till lif, då om kvällarne det brusande storstadslifvet alstrar feberglöd i unga sinnen, erinrar hon sig den där aftonen, då hon omedvetet slog sin halfrusige fader, och hon känner sig åter stark och befriad från frestelserna.

Fadern välsignar den händelsen.

Men nu skall jag till sist be att få säga en sak till Eder, mina damer, som le kring de fyllda bålarna och hvilkas ögon gnistra af sprittande förtjusning, då Edert fyllda vinglas stöter mot Er kavaljers. Jag har gömt denna sak till sist med beräkning. Vetan I hvad som förde Anna på den stig, som I rena, obefläckade dygdeväsen beströn med föraktets och hånlöjets törnen, som kom henne att i ett obehagadt ögonblick följa sitt dåliga begär och sedan hos henne skapade glömska af hederns och dygdens fordringar? Jo, samma vätska, som i sällskapslifvet skapar den falska glansen i Edert öga och det ytligt spirituella i Edert uppträdande — vinet, rusdrycken.

Den drycken är en djäfvul, har Shakespeare sagt.

Och den dricken I med *smak*?

Frågas.

När Olle Persson tänkte bli riksdagsman.

Humoresk.

Olle Persson hade småländskt hemmansägareblod i sina ådror. Hans far var Per Olsson, ägare af ett kvarts mantal i Skvallertuna socken. När den senare dog, stod Olle Persson ensam i världen med hustru, svärmor och sex barn, af hvilka det äldsta var åtta år. Faderns bortgång grep honom hårdt, men ännu mera gripen blef han, när ett halft år därefter hans svärmor kilade till himla för att hälsa Per Olsson från son sin. Hvad som emellertid tröstade honom, var att faderns och svärmoderns jordegendomar lågo så nära hvarandra, att de kunde sammanslås till en. Och ägaren till denna blef nu Olle Persson, hvilken redan två månader efter svärmors död började tituleras för »patron». Naturligtvis för sin rikedom skull.

När Olle Persson första gången af bokhållaren hos handlanden vid kyrkan fick höra »patron Persson», drömde han sedan på natten, att far och mor som tvänne änglar kommo nedsväfvande från höjden och å Sankte Pärs vägnar öfverlämnade fullmakt på patron-titeln. Och då hoppade Olle till i sömnen, så att hans gumma gaf till ett skrik och frågade om maran red honom.

Men Olle Persson svarade lugnt, att han sett en himmelsk syn.

Sedan den stunden var det som en annan ande farit i honom. Nu började han tro, att han var skapt till någonting stort. Och det var då som han begynte fundera på att bli riksdagsman.

Han nöjde sig inte med litet. Hans farfars far hade varit torpare och dansspelman, hans farfar arrendator och nämndeman, hans far hemmansägare och landstingsman, själf skulle han bli patron och riksdagsman.

Ja, herre gud, så världens gång, tänkte Olle Persson. Och däri hade han rätt. Det är ju så vanligt nu för tiden, att sonen skall bli ett strå hvassare än fadern. När pappa är skräddare och lappar byxor, så skall sonen bli folkskollärare och »lappa om» småpojkar; är pappa skomakare och slåss med spannrmen, skall pojken bli löjtnant och slåss med värja -- det är bara bevis på mänsklighetens framåtskridande.

Det var på den tiden som striderna mellan protektionister och frihandlare voro som hetast. Nu gälde det för Olle Persson att inta en fast position i de där frågorna.

Han hade läst i tidningarna, hvad som menades med de bägge benämningarna. Och efter som den tidning, han mest läste, var frihandelsvänlig, så lutade han förnämligast åt frihandelssidan till. Men på grund af att den förre riksdagsmannen, som började bli för gammal att kunna representera valkretsen med glans, äfvenledes var frihandlare, började Olle Persson fundera på om inte tullarne kunde hjälpa opp jordbruket litet på hans stora landtegendom och han kom till det resultatet, att det var inte så omöjligt, hvarför han blef protektionist.

Olle Persson var af naturen mycket frisinnad. Så hade han till exempel för 10 år tillbaka sagt handlanden vid kyrkan, som gick i hög hatt samt kurtiserade hans fästmö, rent ut i synen, att »hvarenda herrekarl var en stor drummel», och för 5 år sedan hade han prenumererat på »Röda Posten», trots varning från prästen i församlingen. Men nu började han, sedan grefven på herregården bedt patronen och —

som han skämtsamt tillade -- den blifvande riksdagsmannen låna sig ett par hundra kronor på några dagar, reflektera öfver om inte det ändå fans bra mycket mera ädelhet och godhet hos de förnämre än hos de fattige. Och han kom till den slutsatsen, »att det bland de lägre klasserna nog finnes bra folk, men att öfver hufvud taget 'de bättre' voro mera bildade och stadgade i sina åsikter», hvarför han tog gud i hågen samt gick och prenumererade på »Gråa Allehanda». Hvarjämte han i förbifarten tittade upp till prästen och frågade, om han inte kunde få skicka upp en kanna råmjölk, när någon ko kalfvade härnäst.

Förr i tiden hade Olle Persson left mycket sparsamt och ordentligt. Han hade till och med funderat på att bli godtemplare, om det bara inte hade kostat pengar. Så kom en vacker dag ortens gästgifvare och spörjde »patron», om han inte kunde få bjuda på ett glas. Och som gästgifvaren var mycket tongifvande där i orten, räknade Olle Persson genast ut, hvilka fördelar han kunde ha af den bekantskapen, hvarför han tackade så mycket för vänligheten. När gästgifvaren då började tala om, hvem som skulle bli riksdagsman vid nästa val, så frågade Olle, »om inte gästgifvarn ville komma upp till honom i slutet på veckan och dricka en toddy?» Gästgifvarn tackade. Och för att höja stämningen på kalaset bjöd Olle Persson några andra med. Så kommo motbudningar. Olle måste bjuda tillbaks. Och framåt valdagen hade han druckit brorskål med minst ett dussin nya vänner samt hade en räkning på 250 kronor hos vinhandlaren i den närbelägna staden.

Svensk historia hade i ungdomens vår varit Olles älsklingsämne. När han läste dessa af historieskrifvarne uppdragna målningarna af de svenska kungarnes historia (de där ock ibland orätt kallas: svenska folkets historia), tyckte han sig i andanom stå vid Karl den

XII:s sida och offra lif och blod för ett älskadt fosterland (som ju de svenska kungarnes historia vill inbilla folk att Karl den XII m. fl. gjorde). I sådana ögonblick hade Olle Persson varit färdig att offra så mycket han ägde för Sveriges försvar och hade han då varit enväldshärskare i sitt fosterland, så hade jag inte velat vara i den store öländske höfdingens eller de andre sparsamhetsgubbarnes kläder.

Nu hade vår hjälte emellertid tyckt sig förnimma en fläkt af anti-militärisk sparsamhetsdille hos bönderna i Skvallertuna. Därför kom han på den tanken, att hur vi bråkade, så kunde vi ju *ändå* inte försvara oss mot ryssen. Naturligtvis inte! Och därför vore det bäst att spara styfrarne till annat ändamål. Naturligtvis!

En dag sade han rent ut på en komunalstämma, att iakttagandet af sparsamhet med såväl komunens som *statens* pengar vore en medborgares förnämsta dygd. Och till nämdeман i Brohult — en tjock och vis man — nämde Olle Persson i privat samtal, att militären var en »samhällskräfta».

— Du talar som en riksdagsman, Olle, sa' då nämdemannen. Olle såg blyg ut, men sträckte på sig.

Ju närmare valdagen kom, ju ängsligare, ju frikostigare, ju finare och ju munvigare blef Olle Persson.

Han stod nu som en fullfjädrad protektionist-konservativ-moderatnykter sparsamhetsiffrare, och — som han själf tyckte — på ett öfverlägset fint sätt begagnade han hvarje tillfälle att framhålla sina utpräglade och stadgade (hm!) åsikter.

Dagen kom. Valet skulle försiggå. Olle kom åkande i sin finaste kärria till »valplatsen». Han väntade en absolut seger i sin egen socken; i de öfriga socknarna, som tillhörde valkretsen, hade han äfven bearbetat sina många bekanta. Men Skvallertuna litade han naturligtvis mest på.

Olle Persson var en bland de allra första, som lade sina röster i »urnan». När han gjort det, gick han ut; han var för upprörd att stanna inne. Än svartnade det för hans ögon, än liksom kände han svärmors vingar fläkta kring sin själ med en hälsning från högre rymder, ett löfte om ära och makt.

Han inkom åter i Skvallertunas provisoriska valsal, då resultatet skulle läsas upp.

Och valförrättaren läste namn och röster, namn och röster... Olle hörde ingenting, det susade för hans öron.

Sist »Olle Persson — en röst».

Att inte Olle svimmade den gången berodde på, att han hade småländskt blod i sina ådror, ty smålänningarne äro bärgnaturer.

Som en våt hund reste Olle Persson hem. Han hämtade sig tämligen snart från nederlaget, men hvad som han alltid tänkte på med ett visst bredt leende, i största hemlighet förstås, det var — att han själf lagt dit den där enda rösten, som han fick vid valet.

Moral: tänk aldrig på att bli riksdagsman.

En död "fattighusgubbe".

Värklighetsbild.

Jag befann mig på resa och kom då händelsevis till en af Smålands mindre städer.

Det var en vacker sommardag. Himlens drottning visade sig i all sin bedårande glans och naturen log af vällust. Jag tyckte lifvet var värdt att lefva, min kropp njöt af solens värme och min själ sjöng jubelsånger i kapp med fåglarna. Bekymren flögo sin kos och oaktadt min pung var tom, tyckte jag mig dock rik som en kung, blott därför att jag *lefde*. Lefde i dylik natur, lefde på en dylik dag. Både kropp och själ formligen vältrade sig i ett andligt och lekamligt solskensbad.

Belåten med min värld, fri som en blommättad vindfläkt och kvittrande som en lärka, gick jag — sedan jag på hotället befriat mig från reskläder och bagage — ut i den lilla staden för att bese densamma. Jag kände i luften, att någonting ovanligt var på färde. Jag såg, att de folkströmningar, jag mötte, ej voro hvardagliga. Man hade så brådtom och det var något nyfiket i anletena, som uppväckte mitt största inträse. Jag märkte, att alla skyndade sig åt samma håll, åt ett håll, från hvilket dämpade musiktoner nådde mitt öra.

Hvad stod på? Var Sveriges kung på väg att gästa den lilla landsortsstaden eller firade någon af ortens storheter ett jubileum med folkfäst i det gröna? Min nyfikenhet var ganska långt uppdrifven, jag följde de öfriga fotvandrarne med dessa glädjetunga steg,

som endast sommarsol tillsammans med en behaglig stämning, kunna skapa. Tonerna från — som jag hörde — hornmusiken ljödo allt skarpare, jag närmade mig målet. Och när jag nått det, stod jag på — kyrkogården.

Kring en öppen graf stodo skaror af människor, högtidsklädda och hvardagsklädda, allvarliga och leende. Musiksäxtetten blåste sorgemarsch och sänkta fanor hemburo hyllning å grafvens härskare.

Hvem begrafdes? Jag stod för långt ifrån för att möjligen fanornas insignier skulle kunna ge mig en aning om, hvilka den döde och de honom hyllande skarorna voro.

Jag vände mig till en af de i min närhet stående parsonerna och frågade:

»Hvem är det som begrafves?»

»En fattighusgubbe», fick jag till svar.

Naturligtvis föll jag i den största förundran öfver ett dylikt svar och jag började tro att mannen ville drifva gäck med mig.

Bruka fattighusgubbar begrafvas på det sättet? Det är ju sant, att i fattighusen dväljes många skuggor af flydda storheter, många vrak, som varit stolta, guldprydda skepp på livets haf, men när man kommer i *den* hamnen, då — om inte förr — brukar världen och vännerna glömma en. Då brukar man i en grofhyflad kista få bäddas ned i grafven, glömd, föraktad, utan en tår, och detta om man en gång varit aldrig så stor, aldrig så god och ädel, ja, äfven om man just genom sin ädelhet och godhet mot andra kommit dit, medan kanske den af blodbesudlade guldhögar skapte matadoren begrafves under pomp och ståt.

Hade då världen i dag trädt från gamla vanor? Bar demokratien och fattigdomen spiran inom X-köpings

tullar? Musik och fanor vid en fattighusgubbes begrafning — hvadan detta?

Jag gick närmare och fick se att på de sänkta fanorna lästes:

I. O. G. T.

TRO, HOPP OCH KÄRLEK.

En aning gick genom min själ och den besannades. Det var godtemplarna, stadens präktiga, stora loge, som följde fattighusgubbens — ordensbroderns — lik till grafven. Kärleken till godtemplarorden har aldrig varit så ljuf, så stark hos mig som i det ögonblicket. Förbrödringens, människokärlekens klockor ringde sabbat i min själ. Jag såg den store mästarens af Nazareth lära förvärkligad i detta ögonblick — ingen åtskilnad på person, likhet inför grafven, likhet inför Gud. Jag såg vänner, musik och fanor kring fattighusgubbens graf.

Jag skulle taga er uppmärksamhet för långt i anspråk om jag skulle berätta hans lefnadshistoria.

Han hade emellertid en gång varit drinkare, en djupt fallen människa. Han hade en gång varit förlorad för både Gud och samhället.

Men godtemplarorden hade rättat honom från andlig ruin, från dryckenskapen, och fast han dog på fattighuset, så dog han som en nykter människa, dog med den mest rörande kärlek till den sak, som dragit honom upp ur dryckenskapens dy. Man berättade mig, att af de slantar, han ibland kunde förtjena, hade han sparat ihop en liten summa och öfverlämnat denna på dödsbädden åt en logemedlem, under uttrycklig befallning, att för dessa pänningar skulle hans kära ordenssyskon på hans begravningsdag bjudas på en kopp kaffe.

Han var glad och lycklig för att han, ehuru fattighusgubbe och lekamligt ruinerad, ändock behandlats som en broder, som en vän. Godtemplarismen var den sista klara, stjärnan på hans lefnads mörka himmel och hans sista ord andades tacksamhet.

Jag fick en lärdom af den verklighetsbilden och minnet af fattighusgubbens begrafning skall sent förblekna i min själ.

”Rödhåriga Charlotte”

Ett minne.

Hon hade rödt hår och det var just inte så vackert. Men hon hade stora, djupa ögon och ett varmt hjärta.

En kvinna med rödt hår, djupa ögon och varmt hjärta är mera värd än en, som har kastanjebrunt hår, själlösa ögon och kallt hjärta.

Ännu, oaktadt det är flera år sedan hon dog, står hon lifligt och klart för mitt minne, »Rödhåriga Charlotte», som hon kallades, med sin gråa kjortel och urblekta »äkta schal», med sitt uttorkade, släta bröst och fjunskuggade öfverläpp. Men det fans värme och glans i de stora mörkgråa ögonen och säxtioårigt hjärta klappade ända in i lifvets sista stunder för lidande likars sorg.

Därnere i den lilla småstaden hade hon födts och fostrats, där hade hon lefvat hela sitt lif, *hela* sitt lif, utan knot, tåligt och mildt. En makas eller moders känslor hade hon aldrig känt, men därför blef ej hennes lif, som så många andras, innehållslöst och förfeladt.

Äfven i hennes inre hade nog en gång brunnit kvinnans starkaste och skönaste glöd, men en hustru med eldrödt hår ville ingen ha och därför fick hon aldrig inom *eget* hem vara solstrålen, som bringade ljus och frid åt älskande hjärtan, men en solstråle var hon ändå, den gamla mamsellen, en stråle från människokärlekens och uppoffringens sol, af ädlare halt än mången med finare och dyrbarare glans.

Särskildt i våra dagar, då en modärn nykterhetsvärksamhets stormklockor så mäktigt mana till kamp mot en af samhällets mäktigaste fiender, irra mina tankar så gärna hän till denna rödhåriga ängel, som oegennyttigt och utan världslig lön värkade ett värk i det godas tjänst. Hur många familjer finnas det inte ännu i den lilla staden, hvars tacksamma böner sluta sig kring hennes lifsgärning som glorian kring helgonets panna.

Fattigdomen är inte ny, den har sina anor från den dag, då Adam och Eva, i brist på kläder, togo fikonlöf att skyla sig med, och en af dessa orsaker — dryckenskapen — kan skryta af ett stamträd med tusenårig mossor på sina grenar.

I staden Yxköping — vi kunna ju kalla den så — fans för ett trettiotal af år tillbaka mycken nöd, och många voro de, hvilkas dyrkan af vinets gud kommit dem att glömma plikterna mot hem och samhälle.

Vid Fiskaregränd, en liten krokig gata med rödmålade boningshus och halfförfallna underklasskojer, bodde skomakare Plomström. Vid tiden, då jag tänkt

presentera honom, var han 35 år. Det var hemskt att se den unge mannen, ty de onaturligt bleka kinderna, de håliga ögonen och de dåliga kläderna skvallrade om elände och nöd. Med sin hustru och sina tre barn hade han under en följd af år framsläpat sitt lif utan en aning om, hvad välstånd och sann lycka inneburo. Han var polisens trognaste kund, kvarterets fasa och gatpojnkarnes muntraste pajas. Ingen vecka hade under många år gått utan att man sett hans afmagrade gestalt sorglustigt figurera mällan Fiskargrändens husrader eller ryst vid hans hemska tjut, som trängde genom trasorna i fönstren på huset där han bodde. Vid 35 års ålder hade han druckit -- eller kanske *supit* -- sig till »dille» och han ansågs allmänt för ofärbätterlig.

Men han räddades, och i detta ögonblick står han som räddad. Sina 65 år bär han nu med heder som en aktad skomakaremästare och detta oaktadt att då han räddades funnos hvarken godtemplarloger eller hypnotism. Men äfven då fans det människokärlek och uppoftning, och där ser du ljusstrålarna från det godas urhem, hvars makt aldrig förnekar sig och aldrig föråldras.

Hypnotisören, som tvingade honom att öfvergifva den gamla vanan och under gränslösa kval korsfästa den gamla människan, var »rödhåriga Charlotte». Hon tvingade inte med blicken och viljan utan med orden och kärleken. Om ni kunde ana, hur hon stred. Efter hvarje rus uppsökte hon honom och han kan själf tala om, hvad hon gjorde.

Hon ville hafva välde öfver honom och hon fick det. När hvarje annan öfvergifvit den stackars mannen med sin olyckliga familj, såg man hvarje vecka, ja ibland hvarje kväll, rödhåriga Charlottes urblekta schal skymta förbi åt det gamla huset vid Fiskaregränd till. Hon hade små kakor åt barnen, en limpa

åt hustrun och vänliga ord åt dem alla. Hon gjorde deras lif, som annars skulle blifvit mer än odrägligt, mindre smärtsamt och gaf hustrun kraft att arbeta för mannens räddning.

Hon hade fått en sådan vana i att fullfölja sin lifsuppgift — räddandet af lastens offer — att hon nästan kunde handla systematiskt. Hon tillvann, *tvingade* sig till mannens förtroende.

Så började räddningsarbetet. Mjuka, varma, bevekande ord. Fråga honom *nu*, om han mins hvad han kände, när Charlotte tryckte hans hand så innerligt och ingaf honom hoppet om ett bättre lif. Han grät alltid, grät som ett barn. Men i nästa ögonblick var han åter *slafven* och glömda voro alla ädla uppsåt för lastens och passionens begär.

Men Charlotte var outtröttlig, hon insåg det svåra i uppgiftens lösning, och ihärdighet fans i hennes själ.

Och efter många, långa år vann hon seger.

Det var en lördagskväll. Mot den flottiga träsoffan i skomakare Plomgrens rum knäböjer en man, konvulsiviskt, gråtande, med hufvudet gömdt i fuktigt kalla händer.

På hvardera sidan om honom ligga kvinnor. Äfven de gråta. Den ena har rödt hår. Hon beder. Beder så, som blott den gör, hvars själ kan glömma *alt* för det goda och det sanna.

Hvilken strid som kämpades i det lilla rummet och hvilken kamp i den bleke skomakarens själ! Du som en gång känt supbegärets eld brinna i ådrorna, du förstår den.

Men den kvällen somnade Plomström nykter — första lördagskvällen på många, många år.

Och aldrig kom mera en droppe sprit öfver hans läppar.

Det var det godas seger öfver det onda.

Efter den dagen blef det ett annat lif hos skomakarn. Hull på kinderna och gesäller på värkstaden.

Och vid hans sida stod ständigt så länge hon lefde »rödhåriga Charlotte», samma Charlotte, mild, vänlig, hjärtlig, varnande, gifvande honom mod och kraft i hans kamp mot lögnen.

Sådan var hennes lifsgärning och många voro voro de, som *hon* så räddade. Jag har blott nämt en enda.

Hon lefde på räntan af ett litet kapital, som hennes far efterlämnat åt henne och när hon dog testamenterade hon det till Yxköpings fattiga.

Hon hade ett *behof* af att göra godt. Hennes varma själ måste ha ett lefnadsmål och hon valde kanske det ärofullaste häfderna tecknat: att göra *godt i det tysta*.

Vi antaga, att hon fått ett vackert svart eller brunt hår. Hon hade då kanske blifvit gift och hennes lif hade gestaltat sig helt annorlunda. Aldrig — helt säkert — skulle hon då förmått utbreda *den* välsignelse, som hon nu genom sin frihet och själfständighet som ogift kvinna var i tillfälle bringa åt människorna och säkert voro de kransar, som i så rikt antal betäckte hennes kista på den sista färden, just egnade som tacksamhetens och trohetens hyllning åt »rödhåriga Charlotte».

En friareannons.

Skiss.

Mina damer! En ung, anständig man, 37 år gammal med en årsinkomst af 3,000 kronor, söker, i brist på fruntimmersbekanta, genom detta numera ej ovanliga sätt en följeslagerska genom lifvet. Reflekterande behagade insända egenhändigt svar, åtföljdt af fotografi, samt märkt »E. B.», till denna tidnings byrå.

»Mjukaste tjänare, herr redaktör!»

»Goddag, herr Bergström!»

»Nåå, hur har det lyckats?»

»Ni är en lyckans gunstling, herr Bergström. Sæxtio, säger sæxtio, bref ha anländt, märkta E. B.»

»Då får jag lof springa hem efter min kappsäck. Hvilken briljant idé, den här annonseringen. Ha, ha, ha, tänk om min hustru visste detta! Adjö, adjö, jag kommer genast!»

Och herr Bergström försvann, lämnande redaktören i den största förvåning...

»Min hustru!... Var karlen inte ogift!... Ha, ha, ha!»

Redaktör Sporning hade endast känt herr Bergström de senaste åtta dagarna.

Han hade infunnit sig på tidningsbyrån, presenterat sig och bedt att få lämna en friareannons, med anhållan att svar benäget finge inlämnas å byrån. Därför låg ju intet hinder i vägen, räkningen betalades och titulus Bergström lät ej höra af sig på åtta dagar. Under tiden hade en massa af svar till »E. B.» in-

strömmat, och svarbärarnes spring hade nästan uttröttat redaktören.

»Här är jag. Kunde jag få lof att hämta svaren?»

Sextio styfva bref packades ner, blå, röda, hvita, gula, små och stora bref.

»Är herr Bergström gift och ändå skrifer friareannonser?»

»Ack ja, herr redaktör, ett litet oskyldigt skämt, man skall någonting roligt ha här i världen! Adjö, adjö!»

»Mjukaste tjänare!»

Herr Bergström bodde på Lästmakaregatan. För vanliga människor var det öfver tio minuters väg dit från tryckeriet, men herr Bergström tillryggalade vägen på närmare fyra, och han höll nästan på att väcka de promenerandes uppmärksamhet genom sin hastiga gång och genom den stora kappsäck, han hade i ena handen.

Men han kom lyckligt hem, rusade genom dörarne, gick upp på sitt eget rum, riglade dörren, satte kappsäcken bredvid sig — och började taga af sig öfverrocken.

När detta var gjordt, öppnade han kappsäcken, lät de säxtio brefven likt en mångfärgad lavaström glida ner på vaxduken å bordet, satte sig på en stol och började att med »giriga» ögon rifva i den digra brefhögen. Han tog det ena brefvet efter det andra, såg på utanskriften, kastade det åsido, såg på ett annat, lät detta dela det förstas öde, och så höll han på tills att han beskådat ungefär fämtio »E. B.»-utanskrifter!

»Skall jag inte lyckas... Jo, här är det!»

Det var det fämtioandra brefvet i ordningen vår friarehjälte nu besåg och hvilkets utanskrift kom honom att upprepa de sista orden.

»Död och pina!... Jag som trodde henne så

ren... Men hon skall få umgälla det... Åh, detta gör mig vansinnig!»

Låtom oss litet närmare betrakta den brefutanskrift, som uppväckte sådana sorgliga tankar hos herr Bergström. Det var en nätt fruntimmersstil. Brevet var skrivet med vackert rödt bläck. Det var en stil, som kunde ha kommit hvarje annan ung mans hjärta, än herr Bergströms, att slå litet fortare än vanligt mot hel- eller halfylletröjan, ty de små nätta, afrundade bokstäfverna läta en ana en liten nätt, afrundad kvinnogestalt... Men sådana ljufva tankar voro så fjärran från herr Bergström som ärligheten från Smålands bränvinsbrännare. Han kände den där stilen. Den hade en gång kommit hans hjärta att slå litet fortare än vanligt mot helylleskjortan — han var »jägerian» — men det var för två år sedan han fick bref från den fästmö, som han nu kallade sin hustru. Det var en för honom välbekant stil. Han kände genast igen den, det var — hans hustrus.

Herr Bergströms harm gick i svallvågor. Nu hade han fått svart på hvitt. Orsaken hvarför han tillgripit det här knepet var, att han en gång, då han händelsevis kom in i sängkammaren — där hans hustru suttit och skrivit, men af någon orsak hastigt lämnat och gått ut — sett en lapp ligga, på hvilken var skrivet några ord med den välbekanta, kära stilen. Orden voro: »Herr R. A. Till svar å Eder annons bifogas härmed mitt porträtt»... där hade frun slutat och gått, en tanke föll honom naturligtvis in och han gick och hämtade dagens tidning. Och, o ve, der stod på fjärde sidan värkligen en friareannons, hvars författare bad om svar till »R. A.» Nu blef allt klart för honom — hans hustru svarade på friareannonser. Var det lek? Eller kanske allvar? O, grymma tanke!

Hur skulle han bära sig åt för att sanningsenligt få reda på rätta förhållandet? Och om det var allvar,

om hon understod sig att köpslå om sin kärlek med andra män, för att sedan kanske be om skilsmässa från sin nuvarande! Svartsjukan gaf honom ett blindt raseri.

Men han ville visa henne, att han kunde binda denna kärlek och med hårdnackadt förakt visa henne på dörren från deras gemensamma hem, om hon skulle visa sig otrogen. Nu ville han bara ha ett bevis, ett säkert bevis, hvilken han som en exploderande granat kunde kasta i ansiktet på henne. Ungefär sådana tankar dansade kring i hans hjärnkontor, då han likt en dundrande Tor stod och begrundade med den ödesdigra papperslappen i sin hand.

Nu äntligen var granaten funnen. Han gaf sig inte tid att öppna brevet för att se om det var det han sökte — han kände den lilla nätta stilen i utan-skriften för väl — utan mörk och olycksbådande som ett åskmoln stoppade han det funna kuvärtet i innanfickan, gömde hastigt de andra och gick ut.

»Min hustru svarar på friareannonser... En sådan demon!... Men hon skall!...»

Det var middag.

Det lilla näpna middagsbordet är så sött, så sött ordnad af hans lilla fina fru, hvilken sitter i gungstolen och, glad och leende som en solstråle, väntar på »sin rara gubbe».

Herr Bergström, hvilken varit ute och tagit sig litet motion efter sina pinande iure strider, inkommer.

»Goddag, min lilla söta rara gubbe! Välkommen hem. Hvar har du varit så länge?»

»Goddag!»

»Hvad du ser ond ut! Hvad har hänt, snälla du?»

»Ingenting!»

»Ja men, hvad du är butter! Hvem är det, som nu förargat dig?»

»Du!»

»Jag?»

»Ja du, Helene!»

»Hvarmed då?»

Herr Bergström samlar all sin kraft, rycker brevet ur fickan och utbrister med tordönsstämma:

»Helene, blygs, falska hustru! Skulle du så illa löna min trogna kärlek!...»

»Hvad ... me ... e ... nar ... du?»

»Jag menar, att här är beviset på din otrohet, falska kvinna! Här är det bevis, Helene, med hvilket jag vill och kan drifva dig ur mitt hus!»

»Oskar, du ljuger, hvad är det du har i hand?»

»Jo ... det ... är ... ett svar på en friareannons.»

»Jaså! ... Ingenting annat! ... Ha, ha, ha!»

»Hvad? Du skrattar! Skäms du inte?»

»Oskar, har du brutit det?»

»Nej, det behöfs inte, jag kände genast din stil! Det är till mig, du skrifvit. Det var jag, som satt in den där annonsen, ty jag misstänkte dig. Nu har jag fått ögonen öppna...»

»Tag hit brevet, Oskar!»

Och innan han kunde hindra det, hade hon gripit tag i brevet, slitit sönder kuvärtet, och därpå höll hon fotografien för sin förbluffade man.

»Vår ka ... a ... a ... tta! ? Hvad menar du med det?»

»Jo, sätt dig här, skall du få höra. En gång, innan vi blefvo gifta, begick jag den dumheten, att svara på en friareannons, och du kan tänka dig min grämelse, när mitt svar emottogs af — min bror, hvilken på späktakel satt in annonsen. Från den stunden beslöt jag att så mycket som möjligt kväsa den sortens annonsörer, och sedan dess har jag ej sett en enda friareannons, utan att jag sändt porträttet af

en hund, katt eller dylikt som svar på den samma. Minnes du inte, att vi för ett år sedan läto fotografera af vår katt? Det är det älfte kortet i ordningen af dussinet, som du erhållit!»

»Ja, jag undrade just, hvart alla kattporträtten tagit vägen. Men hvarför har du inte sagt till mig?...»

»Ett påhitt bara, snälla du. Se här, läs svaret också!»

Och herr Bergström läste:

»Herr E. B. Till svar å Eder annons bifogas härmed mitt porträtt. Tycker Ni, att jag passar för Er, så sänd svar till H. B., poste restante å härvarande postkontor.»

»Är du ond på mig än, Oskar?»

»Hur kan du tro det? Du får förlåta mig, men...»

»Ja gärna...»

Och de föllo i hvarandras famn.

»Nu få vi lof att äta, min gubbe lilla!»

Och de åto middag.

Det tolfte kortet af dussinet skickade de af gemensamt.

En kvinna.

Studie.

Jag gick gatan framåt.

En hostning!

Jag vände mig om och såg en kvinna, som stannade.

Äfven jag stannade och betraktade henne.

Hon var skön med de mörka ögonen, de långa vackra ögonhåren och den kokätt tillkammade, svart glänsande luggen.

Men så utstyrd hon var! Se hvilken liten prålig hatt med lysande fjädrar och band! Och hennes sammetskofta med långa pärlfransar!

Hon log så skälmskt, så förföriskt. Hon sträckte på sig och jag såg den mest förtjusande figur.

»Hvart skall ni gå min herre?»

»Jag skall gå hem.»

»Får jag följa med?»

»Nej.»

»Hvarför inte?»

Ack, såg du denna blixst som for öfver ansiktet?

Jag såg den i de stora, mörka, vackra ögonen.

Vet du hvad det var? Det var sedlighetens blixst, som slog ned i osedlighetens tämpelgårdar. Jag såg den vid skenet af gaslyktan.

Denna kvinna, som jag nu såg framför mig i det gula lyktskimret, tillhörde »de fallna». Hon var prostituerad. Hon var ännu ung i lasten, det syntes. Det fans ej hos henne detta fräcka, detta vedervärdiga, som förekommer hos äldre lastens prästinnor.

Mitt *nej* hade träffat henne. Hon hade ej väntat att på en bakgata sent på kvällen höra ett *nej*. Hon hade ej väntat att här finna någon, som med sedlig harm tillbakavisade hennes — jag säger det — förtjusande ögonkast.

Hon var ej född »fallen». Därför du kvinna, du unga, ofördärfvade kvinna, som i hemmets lugna dalar njuter oskuldens frid, du, om ingen annan, förstår nog hvad jag menar med den där blixten, som gick öfver hennes ansikte. Det var oskuldens, fridens, renhetens solglimt, som upplyste den sköna hydda, som lastens stormar höllo på att sköfla. Och den synen glömmar jag aldrig...

En hostning till! Den kom från en sprätt på andra trottoaren. Det stolta, det utmanande i ansiktet återkom. Hon vände sig hastigt om, och sprätten och hon samtalade med hvarandra.

Jag stod som förstenad. Hvarenda sträng i mitt inre var i uppror. Ej af orena begär, nej, jag svär det, men af hat, hat mot denna mänsklighet, som med bekymmerslöst sedlighetspjoller låter så många sköna blomster offras på af fattigdom och rusdrycker bygda prostitutionsaltare. Jag skulle gå min väg, men det var omöjligt. Jag kunde inte göra mig fri från den där ljusa blixten.

Jag ville ila tillbaka. Jag svor i mitt inre att rädda den sköna *kvinnan*. Jag vände mig om, men då voro både sprätten och hon försvunna...

Jag gick hem.

Den kvällen kunde jag inte äta någonting.

Men när jag släckt ljuset och lagt mig och när jag somnat, då drömde jag. Vill du veta hvad jag drömde?

Jag såg i drömmen en säng, på hvilken låg en

döende kvinna. Bredvid sängen stod en tolfårig flicka med mörka ögon och vackra drag. Han grät så bittert. På sängen låg hennes moder.

»Jag går till din fader, Otilia...adjö med dig... glöm...inte...din...gu...ud och...din moders.... lärdomar...»

Jag tyckte ögat brast och den lilla smalt i tårar...

Då vaknade jag. Min fantasi var uppjagad. Jag såg i mörkret så tydligt den lilla flickan. Jag såg, hur hon kastades ut i en farlig värld. Jag såg, hur hon stred, men hon »föll». Och jag såg också nu, *hur världen stämplade sitt svaga barn med vanärens stämpel.* Jag såg hånleendet på förförarens läppar, då hon sträckte kärlekspanten mot honom. Jag såg, hur andra kvinnor stötte den »fallna» bort, då hon anropade dem om skydd och jag såg äfven, hur hon till sist tvingades att i lättfärdiga mäns armar söka glömska och bröd.

Nu somnade jag igen och drömde.

Jag såg i drömmens sagovärld en gammal utmärglad kvinna, klädd i trasor gå gatan framåt. Jag följde henne. Hon går som hon vore drycken och hon stinker af bränvin. Jag hör henne svärja för sig själf.

Hu, tänker jag, det är hemskt.

Nu möter hon några gatpojkar.

»Tjo», ropa de. »'Galna Otilia' ä' full! Kom ska' vi skoja lite me'na!»

Då vaknade jag.

Men jag tyckte det var så märkvärdigt, ty den lilla flicka, som jag i drömmen sett stå vid moderns dödsbädd, var så förunderligt lik den vackra kvinnan, som jag mötte på kvällen.

Stackars kvinna!

Modet i kvinnoemancipationens tjänst.

Humoresk.

Det har sagts, att i all sann humor skulle det ligga moral. Inte ligger det just något hälleberg af moral på botten af den här lilla berättelsen, men den kan ju vara ett litet exempel på, huru omständigheterna ibland kunna stöta samman, samt ett bevis för »att det inte är något ondt utan det har något godt med sig». Hvilken slulsats man kan draga af, att — som rubriken här ofvanför säger — modet tjänade kvinnoemancipationen. Ty det förra är alltid ett ondt, men det senare, om det inte öfverdrifves allt för mycket, ett godt. Hvilket dock af somliga bestrides.

Nu till berättelsen. Han hette Petterström, hon var hans fru, född Anderström. Båda älskade hvarandra. Men det hör egentligen inte hit, ty de voro gifta och då spelar ju kärleken inte stor roll.

Båda följde modets växlingar. Herrn efter skraddarens modejournaler och frun efter sina egna. Det var en offäntlig hemlighet i staden att härskapet Petterström först af alla tillegnade sig sednaste modets originaliteter och härför uppburu de följande öknamn. Frun kallades för »modemagasinet» och herrn för »den vandrande modejournalen». Men detta generade dem inte det ringaste, de visste att dylika öknamn nästan alltid hamras ihop på afundssjukans värkstäder och därför ansågo de sig för modets martyrer, hvilkas gudasköna martyrglorior sömmerskan och skraddaren alltid vid »profnin-garne» sötsliskt skapade.

Nu ville olyckan eller kanske rättare händelsen, att modets gudinna intågade i X-köping med *breda* byxor i den ena handen och en *smal* klädningskjol i den andra d. v. s. att de breda byxorna och de smala kjolarna samtidigt blefvo högsta modet i den lilla staden.

Petterström, som förut hade begagnat benbeklädnader så smala, att han fått äta upp två biffar och dricka ett halfstop buljong hvarje morgon på sängen för att orka ta på sig dem, bestälde nu ögonblickligt ett par väldigt breda och moderna, hvilka slog omkring benen på honom som ett par flaggor i blåsväder. Och när Petterström dagen efter, han fått hem dem, visade sig på gatan, visste X-köpings invånare hvad modets klocka var slagen i byxväg.

Samtidigt visade sig »modemagasinet» i en klädningskjol så smal som en underlöjtnants lif och hvilken gjorde att fru Petterströms stegs längd kunde räknas i decimeter.

Aldrig kunde hon emällertid ana att det nya modet skulle blifva så ödesdigert för henne som det blef.

En afton afklädde herr Petterström sig sina breda benkläder, hängde upp dem på klädhängaren bredvid sängen, kröp under täcket och somnade.

Samma afton hände sig äfven, att fru Petterström tog af sig sin smala klädningskjol, hängde upp den på samma klädhängare, kröp under samma täcke och somnade.

Härvid bör anmärkas att såväl byxorna som kjolen händelsevis erhållit ungefär samma färg, blå botten med svarta rutor.

Morgonen derpå vaknar fru Petterström först, stiger tyst upp för att ej väcka sin man, tager på sig sin smala kjol och går tripp . . . tripp . . . tripp . . . ut på torget för att köpa mat.

Slutligen vakner äfven herr Petterström, stiger upp, skall taga på sig sina blåaktiga, modärna breda byxor, men — hittar dem inte.

De voro försvunna.

Men hvart och huru?

Då ser han till sin förskräckelse, att hustruns blåaktiga, modärna, smala kjol, hänger kvar på hänget och en genialisk, märkvärdig aning tager plats på högsätet i hans tankars kammare.

Men kan det vara möjligt? Skulle hans hustru kunnat taga fel? Han fann ingen annan förklaringsgrund.

Och den besannade sig. Strax därefter inkommer hans hustru. Han såg hur den ena byxans smidiga tyg smög sig omkring hustruns smidiga kropp och bak hängde den andra byxan, bildande den allra lilla näpnaste turnyr. Och i denna kostym hade hon gått på torget (!) — nåja, förväxlingen skedde af helt förklarliga orsaker, men hur skulle han kunna omtala för sin hustru det ödesdigra misstaget på ett sätt, så att hon ej skulle minst svimma.

Hon hade ingenting märkt, hon var glad och obesvärad.

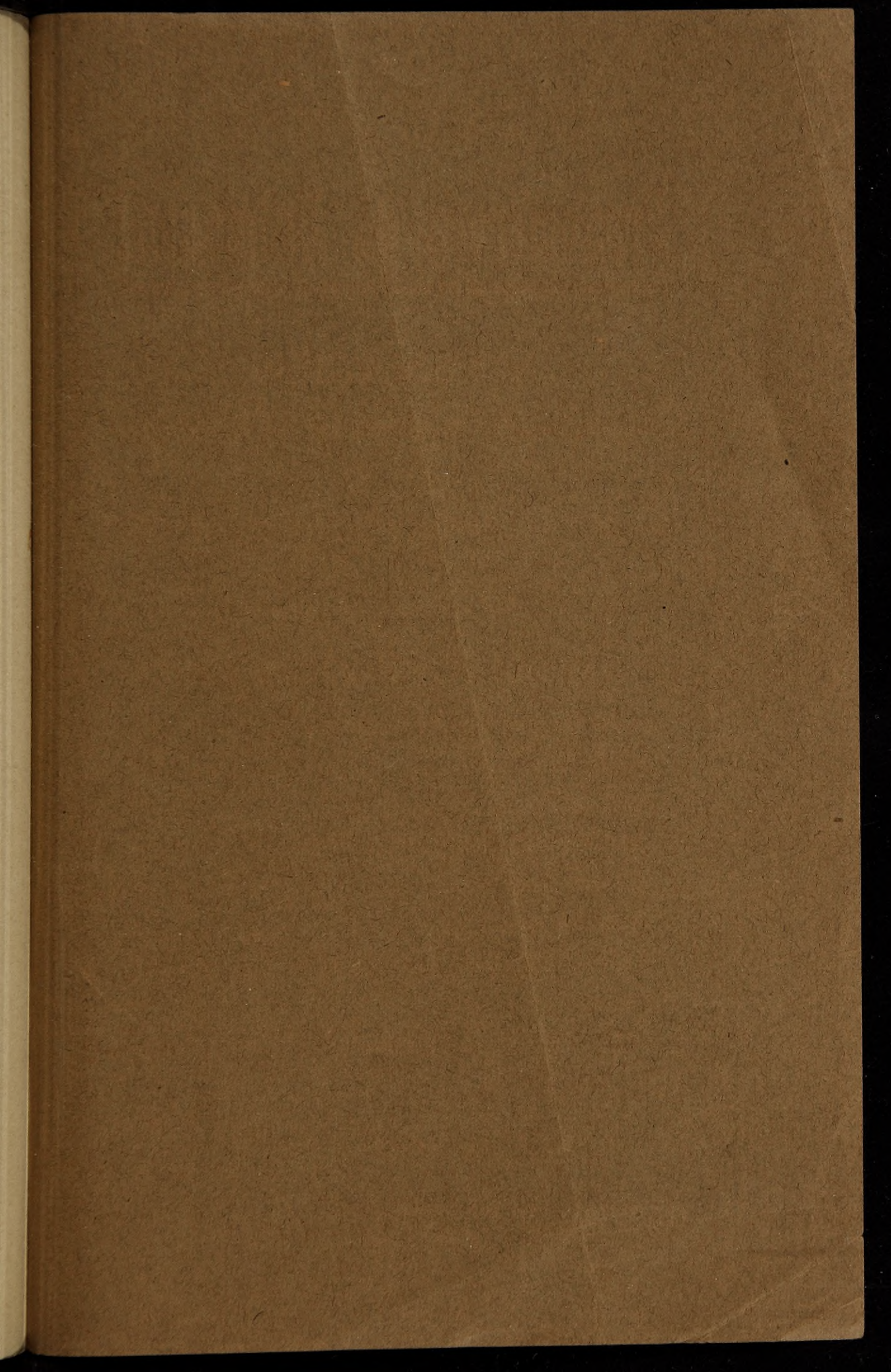
O, I emancipationens försvarare och försvararinnor, rensen en väldig minnesstod af huggen sten å ett af hufvudstadens torg och inhuggen på dess släta yta ett par breda byxor, att den må för eftervärlden tälja vårt århundrades framsteg i kvinnoemancipationens tjänst — mannen och kvinnan kunna nu till och med begagna hvarandras *benkläder*! Och det var modet som visade vägen — för en gång skull säger jag: lefve modet!

Men Petterström tog på sig sin sötaste min, pekade sakta mot klädhängaren vid sängen, darrade på rösten och sade:

— Carolina . . . du . . . du . . . har visst . . . tagit mina byxor i stället för . . .

Tablå!

Prenumerera på Dalmasen!

DALMASEN

demokratisk veckotidning för hela Sverige,

kostar för

helt år 2 kr., halft år 1 kr., kvarts år 50 öre.

Dalmasen vill värka för:

Allmän och diräkt rösträtt,

Religionsfrihet,

Frihandel,

Mällanfolkliga skiljedomstolar,

Rusdrycksförbud,

Normalarbetsdag,

Fullständig yttrande-, tryck- och försam-
lingsfrihet,

samt för att få folkskolan till en gemen-
sam bottenskola.